

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilatkozatok és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, lemeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.

Fél évre 4 kor.

Negyed évre 2 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutálya csak számítottak.

Nyitótér petitzera 50 fillér.

MURAKÖZ

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lejtápládoszó:
STRAUSZ SÁNDOR.

A lelkesedés biztosítója a győzelemnek.

Az embereknek, a népek és a nemzetnek főélettrugója a lelkesedés. Ha valaki mindazoknak a tulajdonságoknak birtokában van, amelyek a sikeres munkához szükségesek, ha tudománya, ereje és alkalmi van a legfényesebb cselekedetekre, mégis, ha a lelkesedés bizonyos foka nem dagasztja keblét és izmait, munkájában hamar ellankad és tettének eredménye alig fog megfelelni képességének: ellenben a lelkesedés a gyenge letterőt is nagyra képes fokozni és az ember tevékenységének olyan sikert képes szerezni, miőt nélkülük várnai sohasem lehet. De másrészt a lelkesültség szüli, ápolja és szítja az erőnyeket és nemcsak növeli a lélek nagyságát és erejét, hanem javítja is azt, s ámbár a lelkesülés csak a szellemet érinti, mindazonáltal a test erőlkifejtésére is rugóként hat. Tőle a szív erősebben ver, a vér felpezseg és az egész testi működésnek lendületet ad, és pedig sokkal üdvösebbel, mint amintől bárminő anyagi szer csak megközelíteni is képes lenne.

A világ színpadján, amelyen most a legrémesebb háború jelenetei folynak, látjuk az igazság megdönthetetlen bizonyítékait. Az orosz kolosszus fájdalmasan felnyikkan lelkesedésünk sújtó ereje alatt.

Mertjük ezt a nagy lelkesedést az igazság és a hazaszeretet bőségesen buggyanó, tiszta forrásából.

Amint ragaszkodunk az apai és anyai házhoz és egyformán oszlozkodunk annak örömeiben és fájdalmaiban: azonképpen velünk születik az az érzelem, mely által egy nyelvet beszélő, egy hazának földjén lakó,

egyenlő erkölcsöket és szokásokat követő nagy nemzet-család szeretetére leszünk vezéreltetve.

Aki hazáját szereti, a honfitársait, minden különbség nélkül. A nagyok és nemzetvezérek szeretik a népet, mely véres verejtékével áztatja a haza földjét és szívesen áldozza érte életét; s a nép fiait tisztelve szeretik a haza nagyait, mint akikben a nemzet szelleme dicsóítja meg magát. Jaj annak az országnak, melynek vezetői, kormányfői csak bérért szolgáló hivatalnokok. Jaj annak a népeknek, melyet csak zsákmányul, jövedelemforrásul, ágyúotlétül és eszközü használnak fel a zsarnokok embertelen szeszélyeineknek.

Az a nép, melyet erős és kifejtett közszellem élít, semmiféle fegyverrel le nem győzhető; az megvédi szabadságát és hőrvényeit minden ármány, erőszak és támadás ellen. Ellenben sokszor megtörtént, hogy az elnyomatásnak maga a nép volt okozója, ha tudniillik magában meghasonlván, eszközü engedte magát használni maga ellen. A népek ellenségeinek jelszava: megosztani és győzni; ez ellen pedig a legbiztosabb fegyver: egyesülni — amint most, a háboruban, egy szívvel-lélekkel egyesültek a magyarok közös céljuk érdekében.

A mi hazaszeretetünk önfeláldozó fardozásai nem maradhatnak jutalom nélkül: győzni fogunk! Az a nép, mely, mint a miénk, meg tudja becsülni hazáját, a leghevesebb ágyútűzben és szilárdan, megingathatlanul állja meg helyét.

Az ellenfelek: nyersérő és lelkesedés. Ezek mérlik most össze erejüket, ezek állnak szemben egymással és iszonyatos visszkodásuk megrengteteti az egész világot. Ki

hiheti, hogy ez az élet-halálharc amelyet Európa két részre szakadt nagyhatalmai vivnak meg egymással, a brutális nyersérő győzelmével fog végződni? Ki hiheti, hogy a gazság orgiákat rendezhet az igazság letiprásával, hogy önkény, ármány és alatomosság büntetlenül garázdálkodhasson a jónak, az igaznak rovására?

Nem, — ez lehetetlen! Az igazunkért való lelkesedés megacélozta karjainkat, amelyekkel csapást csapás után mérünk támadóinkra. Kezdik már érezni, hogy embertömegeiket hiába vonultatják fel ellenük, katonáik hekatombjaitól véres a föld, amelyet fölünk elrabolni készültek.

Vissza! Ezen a mi drága földünkön mi fogjuk megülni a győzelem ünnepét!

Mire tanít a háború?

Társadalmunk a kilenc hónap óta tartó háború alatt nagy átalakuláson esett át.

Erre az átalakulásra a szükség kényszerített, de még ennél is inkább az igaz ügyünkért való felbuzdulás.

Megnemesült a társadalom lelki élete. Ne legyen ez a nemesülés muló jelenség, melyen háború után könnyedén tullesszük magunkat. Rögzítsük meg és állandósítsuk a lélek tisztaságát, melyet főleg szerénységgel, mértékletességgel őrizhetünk meg.

A szerénységre és a mértékletességre, melyek a fizikum követeléseit háttérbe szorítva, a lélek művelését segítik elő, még a békekötés után is hosszú ideig rá leszünk utalva, mert kétségtelen, hogy a háború okozta nagy gazdasági károk reparálása sok időt fog igénybe venni.

Egy asszonyért.

Írta: Fabritzky Antal.

Fenn a völgyet uraló hegyen szomorúan fujta egy kürtös a takarodót. Az eső egyforma sűrű csöppekben esett már dél óta. Lent a sebesen rohanó hegyi folyó partján álló „Bosna szálló” vendéglőjében lassu mozgás támadt. Blasek kapitány, a társaság legidősebb tisztje felállt, felcsatlolta a kardját, meggyújtotta kézilámpáját s elkészült. Az eddig feszélyezett társaság kétfelé oszlott, az egyik asztalnál előkért a kártya, a másikat beszélgettek. Lassan, vontatottan folyt a társalgás. Kívülről kutyagatás hallatszott, aztán valakiről felszokotta az ajtó. Mihalovics mérnököt, a jövevényt nagy örömmel fogadták. Az ledobta vizes köpenyét s leült. Egy-két perc múlva már a vasútpályáról beszélgettek. Rövid félóra alatt előkértül a kis szék Darnai, a másik mérnök is, aki örök jókedvével hamarosan felvillanyozta a társaságot. Valaki bort hozott. A kártyaasztalnál az egyik kadét felkiáltott:

— Főhadnagy úr, kérek, hagyjuk abba. Nyerek ugyan vagy öt forintot, de azt megisszuk.

— Gemacht — mondta a harcabsajzúsó hosszú germán.
Aztán összehült a társaság. Ittak szakadatlanul. Előkerülték pikáns történetek, galáns kalandok. A hangulat mámoros lett. Vakító fehértestű nők

libbentek a levegőben. A nehéz olasz borok hatása erősen mutatkozott. A tisztukar baritonistája, a kis fekete Rader hadnagy, behozta a gitárját. Az ablakokat kinyitották és az esős, szomorú boszniai éjszaka csendjét csakhamar vad, buja sanszonok verték föl.

A társaság egy része kidőlt, nem bírta tovább. Hazafelé készült. A többiek, élükön az örökké szomjas Rader hadnaggal, végig mentek a tajtékzó folyó partján és egy piszkos, zöldre festett ház előtt megálltak. Ez volt a törökök vendéglője. Bent a kis ivóban két török ült. A polgármester meg a fővire. Jjeden húzódtak el a részeg-svábák elől.

A sápadt képu Funtak kadét pezsgőt bontott. Most vigan voltak. A társaság most már mindössze a harcabsajzús főhadnaggal, Rader hadnaggal, az örökké ábrándozó Wiesek hadnaggal, a kadéttól és a két mérnököt állott. Rader hadnagy most már hamisan énekel s a többiek vele énekeltek a refrént. Rader egyszerre elhallgatott s egy sarokba dobtá hangszérét.

— Elég volt.

— Beszéljessünk, — mondta Mihalovics. A kis Darnai szeme felvillant.

— Igen, beszéljessünk. Asszonyokról . . .

És mindegyik mesélt szép, forróvérű, tüzes asszonyok szerelméről. A fiatal kadét arca tűzben égett. Beszélt ő is egy nőről, csak egyszer látta. Rákönyökölt az asztalra és elhallgatott. Most már

a tisztú nőkről beszélgettek. Aztán csend lett. A kis Darnai gyanosan mondta:

— Wiesek, hát te miért nem beszélsz? Te vagy a legszebb fü a garnizonban. Neked nem volt kalandod?

Wiesek elutasítólag intett a kezével, de a kis mérnök csak tovább beszélt.

— Beszélj valamit. Látod, ugyis azt beszélük, hogy te vagy a főmérnökös szeretője.

Egy pillanatra a vihárt megelőző csend lett. Mihalovics erős öklével az asztalra csapott.

— Arról az asszonyról ne beszéljete. Nem engedem meg.

Wiesekben felülkerekedett a dacos katona.

— Mihalovics, te részeg vagy. Jegyezd meg magadnak, hogy arról az asszonyról nem azért nem beszélék, mert te megtitítottad, hanem mert nem érdemes róla beszélni.

Mihalovics felugrott. A főhadnagy közelépett.

— Mihalovics, ne feledd el, hogy tiszték között és nem munkásaid között vagy.

Wiesek most odafordult Darnaihoz:

— Ismered azt az asszonyt. Öregebb mint én. Nem is szép. Nem szerettem és mégis addig járt utánam, a míg a szeretője lettem. Utálok pedig utálok . . .

Mihalovics sápadt volt. Egy pillanatilag gondolkozott. Szavakat keresett. Aztán felugrott. Szinte ordított.

S így béke idején is hasznát vesszük annak, amire a háború tanított.

Csak fölünk függ, hogy a háború után jólétünket emelhesük. Lehetünk gazdagok. A szerencse adományait, ha úgy akarjuk, megkettőzethetjük, megfizerezhethetjük. Ez fölünk függ.

Munkásság sokat szerez, takarékoság sokat segít és ezen az úton az ember lassan közelít ahhoz a helyzethez, melyben teljesen kérkedhet. Van rövidebb út: legyünk mértékletesek, elégedjünk meg kevéssel!

Ha van ruhánk, hajlékunk, táplálékunk, elégedjünk meg! A tiszta kunyhó ugyanazt a szolgáltatást teszi, mint a márványpalota, egyszerű, egészséges eledel, mint a fejedelem drága nyálánságai; igénytelen, szemérmes ruházat azt, mint a fényes bitoröltöny.

Szorítsuk életszükségeitünket a legszűkebb korlátok közé és egyszerre többet fogunk bírni, mint a menü; az életfentartáshoz megkívántatik. Oly gazdagok leszünk, hogy segínyt nyújthatunk másoknak, kik nálunk szegényebbek. Abelyett, hogy jótéteményekben részesülnénk, jótéteményeket gyakorolhatunk. Szorítsuk meg kiadásainkat; sok olyast fogunk nélkülözhetni, amiért most erőnk megfeszítésével, meg nem szűnő gondok közt, kell dolgoznunk.

Attól függ minden, nem vagyunk-e oly névességesen hiúk, hogy túl akarunk tenni mások ruházkodásán, fényüzésén. Mások nem lesznek irányunkban hálásak e hiúságot, sőt inkább lenézéssel vonlának vállat, ha eszelen kiadásaink jövedelmünk javarészt elnyelik. Azoknak a becsülését, kik csak fényűző ruházkodásunk miatt tisztelnek, ne sóvárogjuk; azoknak a tisztelete meg, kik szívünk nemességéért becsülnek, nem fog kimaradni, ha különben képesek vagyunk tisztelünket megfelelő magaviseletünkkel kiérdemelni.

Ezekkel az egyszerű eszközökkel elérhetjük, hogy szegényekből gazdagok leszünk. Kisebb igényeink lesznek és még másokat is segíyezhetünk, ami háború után fokozott kötelesség lesz.

Legyünk tehát a legigénytelenebbek, tudjunk önszántunkból nélkülözni.

— Hazudik. Aljas, pimasz ember, aki egy férjes nőről így beszél.

Wiesek a sarokba ugrott. A kardját kereste. A főhadnagy lefogta.

— Majd holnap — sugta Wieseknek.

A társaság egyszerre csendes lett. A tiszték felcsatolták kardjaikat. Odakint derengett a hajnal. Kiléptek az utcára. A fagyos levegő megcsapta őket, a mámor eloszlott. Elindultak. Mihalovics ellenkező irányba ment. A főhadnagy Wieseknek tartott előadást. Darnai a hátramaradt Radernek mesélte:

— Az asszony Mihalovicsnak volt azelőtt a szeretője, de megunta, pedig Mihalovics örülten szereti.

A tisztí becsületbíró, melynek Wiesek az ügyet bejelentette, összehült.

Wiesek a szobájában várta az ítéletet.

Mihalovics kijelentette, hogy egy olyan emberrel, aki férjes nőkről így beszél, nem verekszik.

És a becsületbíró nem tudott másképp dönteni. Wiesek eljárása nem volt tisztességes. Diszkvalifikálták.

Egy óra múlva ijedt arcú katonák szaladtak az ezredorvosért.

Az orvos későn jött. Wiesek nem tudott becsület nélkül élni és a golyó jól talált.

Csak aki mértékletessége révén eléggé gazdag, hogy lelebarátjait segíyezhesse: képes nagy, nemes és magaslatos tettekre.

K Ü L Ö N F É L É K .

Feltámadt idő.

Ábrándok, mult idők régi,
Sóhajok, vágyak testet öltenek,
Vérrózsát hajt e föld s a regösök
Hősmeséi újra zengenek.

Harcidő zúg az égig csapva,
Riadó, mely egy szent csatára hív,
Melytől az érben lánghabok futnak,
S a kar százzsorr oly erővel viv.

Uj fény tör gyászunkon keresztül.
A csüggedésből szent tűzre élde
És a régi kard suhogva kiszáll,
Pirosodó vérgyöngy a díszre.

Nemzetek halálharangja kong.
S belégyűl a réghallott zene.
Kardunkról izzón oroszvör csurran,
Holtakkal van a Kárpát tele.

Ábrándok, mult idők régi,
Sóhajok, vágyak testet öltenek,
Megmozdult e föld s a magyar hősök
Féltámadással bátran küzdenek.

Csáktornya.

Bezerédy Lajos.

— **Püspökszentelés.** Mult hó 18-án délelőtt szentelte fel püspökké dr. Bauer Antal zágrábi erék Zágráb székesegyházában dr. Premus Domonkos zágrábi kanonokot, akit Öfelsége a király már egyik korábban hozott tudósításunk szerint felszentelt püspökké kinevezett. A szertartás után az új püspök tiszteletére díszbelet volt az érseki palotában.

— **Kitüntetés.** Kelemen Ferenc tartalékos hadnagy, helybeli vendéglof fia, a Ferenc József-rend tiszti keresztjét, a katonai érdemkereszt szalagjával kapta.

— **Kinevezés.** Öfelsége a király a kereskedelemügyi m. kir. miniszter előterjesztésére Göncz Árpád posta- és távírdafőtáncsost posta- és távírdagazgatóvá nevezte ki.

— **Királyi elismerés.** Öfelsége a királyi rendeletére Morandini Bálint, a 20. népfelkelő gyalogezrednél beosztott 20. honvéd gyalogezredbeli tartalékos főhadnagynak, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismeréséül a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adottat.

— **A testvérek hősi halála.** Hazafias szempontból lélekemelő, de alapjában mégis megrendítő az eset, mely szerint Ferenczy János nyugalmazott kiskomáromi jegyző négy fia közül három eddig már elvesztett. Mindahárman hősi halált haltak a különböző csatatereken ifjan, bátran, hátrahagyottaitól szivők mélyéből megírta. Az egyik, Ferenczy Pál minket csáktornyaiakat is közelebb érint, mert a helybeli kir. posta- és távírdahivatalnál mint tisztjelölt volt alkalmazásban. Ferenczy Pál azzal a mozgósítás kezdetén vonult be s mint a tiroli császár vadászvezető önkéntes alvadásza került mindjárt a háború elején tűzbe. El is esett augusztus 28-án, amikor egy ellenséges golyó a szivét átjárta. Sokáig voltunk azonban, mint ilyenkor szokás a sok mendemonda következtében, bizonytalanságban sorsa felől, míg végül most többi 2 testvérel egyetemben autentikusan értesülést szereztünk, ami bizonyossá teszi, hogy a harctéren hősi halált halt a rokonszenves Ferenczy Pál is, aki mint tisztviselő is közszeretetlen örvendett s fölöttes hatóságai méltányol elismerését a legnagyobb mértékben kiérdemelte. Nyugodjék békében!

— **Nyugdíjazás.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kaczun Ignác mura-szerdahelyi áll. el. népiskolai igazg. tanítól belesége miatt nyugdíjazta s neki, 36 éven át kifejtett buzgó és eredményes működésért elismerését fejezte ki.

— **A tanév befejezése.** A közoktatásügyi miniszter rendeletet bocsátott ki a vármegyékhez, mely szerint a gazdasági muu-kaerők hadbavonulása folytán szükségessé vált hiányzó munkakerők egy részének a népiskolai tanulóifjúsággal való akadálytalan pótlása okából megengedi, hogy a közs. és áll iskolákban a folyó tanév már április havában befejeztessék s az osztályvizsgálatok április végéig megtartassanak. Ennek engedélyezése mellett a miniszter azonban elvárja, hogy oly községekben, ahol a lakoságnak nem mezőgazdasági irányú foglalkozásánál fogva a tanulók igénybevétele nincs szükség, — így különösen oly városokban, ahol a város közvetlen közelében nincs gazdasági munkakerők pótlását igénylő mezőgazdasági terület — az iskolai hatóság a tanügyi érdekelt szem előtt tartva akként fog határozni, hogy a tanítás a tanév végéig folytatassék és az osztályvizsgálatok a szokott rendes időben tartassanak meg.

— **Adományok.** A helybeli templomban elhelyezett Szent Antal perselyből a csáktornyai jóléti bizottság javára ezuttal 35 K megelőzőleg pedig 16 K 40 f; a vöröskereszt egyet csáktornyai főegylete javára pedig 35 korona adományoztatott. Az elnökségek köszönetüket nyilváníttják a beküldött adományokért.

— **A nagykanizsai főgimnázium igazgatósága** felkéri az intézet összes volt tanítványainak szülőit vagy rokonait, sziveskedjenek a harcban elesett vagy a hadjáratban szerzett betegség folytán meghalt fiaik vagy rokonaink arcképet megküldeni és haláluk körülményeiről a főgimnázium igazgatóságát értesíteni. Az arcképek visszaküldetnek.

— **Uj laktanya.** Nagykanizsán másfél-millió K költségen új laktanyát építenek. A laktanya 1500 katonát fog befogadni; ugyanott katonai kórház is létesítenek 400 beteg elhelyezésére. A laktanya őszre készen lesz.

— **A népfelkelők bevonulása.** Az 1891. és 1895-ben született és besorozott B) oszt. népfelkelők május 15-ikére hiváltak be gyveres katonai szolgálatra. Ugyanekkor tartoznak bevonulni a már bevált önkéntesek is, korukra való tekintet nélkül, továbbá a ki nem képzett póttartalékosok.

— **A Máv. menetrendje.** A magyar államvasutak igazgatósága május elsején nem ad ki új menetrendet. Érvényben marad továbbra is a tavalyi menetrend azzal a változtatással, hogy néhány vonat járatását megszüntetik.

— **Oroszfogságból.** Kreutz Lipót bérkocsistulajdonos, mint főüzemester, Przemyslben volt mindkét ostrom alatt. Fogságba került a vár átadás alkalmával ő is. Most életjelt adott magáról egy levelezőlapon, melyet április 9-én hozzártatózóinak írt. Eszerint Sisreienben van a Wolga partján, Oroszországban. Ez azonban nem állandó tartózkodási helye, mert sorai szerint még egy-néhány ezer km. utat kell megtennie, míg szibériai rendeltetési helyére kerül. Ez idő szerint egészséges s csak az bántja, hogy már 6 hónapja annak, hogy semmi hírt nem kapott hazulról.

— **A népfelkeli korhatár kiterjesztése.** Hétfőn terjesztették a képviselőház elé a népfelkeli kötelezettség kiterjesztéséről szóló törvényjavaslatot. Eszerint a népfelkeli kötelezettség 18 évtől 50 éves korig minden egyénre ki fog terjedni. A népfelkeli első osztályt a 18—42 évesek, második osztályt pedig a 43—50 évesek fogják alkotni. A népfelkeli második osztályt a harctéren kívül fog szolgálatot teljesíteni, harctéren csak akkor, ha azt különös szükség kívánja.

— **A déli vaspálya társaság köréből.** A D. v. t. most tette közzé az 1914. üzletév eredményét. Eszerint a kezelési hiány az 1914. évre közel 12 millió K, szemben a 700 ezer K felesleggel az előző évben. Az eredmény tehát 12619142 K-val kedvezőtlenebb, mint 1913-ban volt. A bevételek csökkenése a forgalomban nagy. A személyforgalomnál 6, a teherforgalomnál 73 millió koronára rög a csökkenés. Ezt az állapotot természetesen a háború okozta.

— **Meghosszabbítják a mezőgazdasági szabadságokat.** A hadvezetőség tudvalegileg a katonák közül a mezei munkák elvégzésére sokat szabadságot. A tizenéves napos szabadságidő már lejárt. A tavaszi mezei munkák azonban az esőzések folytán még csak részben voltak végezhetőek. A gazdasági egyesületek ezért felírták a földmívelésügyi miniszterhez s kérték, hogy eszközölje ki a szabadságidő meghosszabbítását. Illetékes helyen közölték a gazda-képviselőkkel, hogy ott, ahol arra szükség lesz, a mezei munkák elvégzésére szabadságot katonák szabadságidejét meghosszabbítják.

— **Üdítőállomásra adakoztak:** Löbl Rezső 20 K, Baumann N. 4 K, Fridrich N. 5 alsónadrág, 5 ing, 10 pár harisnya. Köszönettel Szalmay V. K. E. elnök.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai mozgó színházban a mai előadások a következő műsorból állanak: Adolphi Trio (varieté), Szerelmek és dinamit (vígjáték), Katasztrófa az alagutban (dráma 3 felv.), Utazás egy esernyő körül (vígj. 3 felv.). Az előadások félhat és 8 órakor kezdődnek.

— **A háború.** A Kárpátokban jelentőségletes események történtek. Az orosz offenzíva az ország határán teljesen megtört. Az uzsoki szorosról keletre az Ostry vrh körül heves harcok folytak. Ez alkalommal 2 orosz zászlóalj teljesen megsemmisült s 7 tiszte, 1000 löny legénységet elfogtak s 26 lövészárkot elfoglaltak vitéz honvédeink. Az oroszok ennek következtében támadásainkat az uzsoki szorosban megszüntették. Egybehangzó franciák és angol jelentések szerint az oroszok halottakban és sebesültekben a téli hadjárat folyamán körülbelül félmillió embert veszítettek. — A nyugati harctéren is nagyfontosságú sikereket értek el a németek. Szívós harc után az Iperncsatornán való átkelést kiküzdtek s 2500 angol és francia foglyot ejtettek, továbbá 65 ágyút zsákmányoltak. A flandriai harctéren, Cambrestől délnyugatra, a Maas-magaslaton ugyancsak vereséget szenvedtek a franciák, veszteségük 1600 fogoly és 16 ágyú. A németeknek váratlan, gyors előtörése halálos rémületbe ejtette az ellenséget. A belga főhadiszállást ennek folytán sietve Franciaországba tették át. — A Dardanelláknál sem kiséri szerencse az antant fegyvereket. A Gallipoli félszigeten partraszállított seregeket a törökök alaposan megverték, úgy hogy a haderő centruma és jobb szárnya nagy ve-

reséget szenvedett. Eközben a törökök egy ellenséges hajót elsüllyesztettek, egyet erősen megrongáltak, egy szállítóőzöist pedig 2000 katonával, fenébe furtak.

— **Új okmánybélyegek.** A hivatalos lap közli, hogy a pénzügyminiszter a törvénykezési illetékről szóló törvénycikk életbelétele folytan felmerülő szükséglet kielégítésére a már forgalomba hozott 1 korona 25 filléres és 1 korona 75 filléres bélyegjegyeken kívül 1915. évi április hó 15-ével 60 és 80 fillér és 50 korona értékű bélyegjegyek kerülnek forgalomba. A 60 és 80 filléres értékű bélyegjegyek alnyomat- és bélyegképrajzai teljesen azonosak a 38, 40, 50, 64 és 72 filléres értékű bélyegjegyek alnyomat- és bélyegképrajzaival. Értékszámuk azonban 60, illetőleg 80 fillérnek megfelelően változnak. Az 50 korona értékű bélyegjegyek alnyomat- és bélyegképének a rajzai teljesen azonosak a 20, 24, 30 és 40 korona értékű bélyegjegyeknek alnyomat- és bélyegképrajzaival. Értékszámuk azonban 50 koronás értéknek megfelelően változik.

— **Az aprópénz.** Általában nagy mizeiriákat okoz az aprópénz hiánya. Sok panasza ad alkalmat, hogy aprópénz nincs forgalomban. A baj a háborúval kapcsolatos. Már kezdetben mutalkozott. Még a háború első heteiben támadtak zavarok, mert nem volt aprópénz. A közönség ekkor az ezüstöt (különösen az aranyat) lehetőleg visszatartotta és elrejteti igyekezett, mert annak nagyobb értéke lesz, mint a bankónak. Az akkori nehéz viszonyok között az osztrák-magyar bank két koronás bankjegyeket nyomaltott; de ezzel sincs igen segítve a bajon, mert ezzel a pénzzel szemben is bizalmatlan a köznép s el sem fogadja. Az aprópénz meg ezalatt, úgy az ezüst, mint a nikkel, egyre fogy s a forgalomból egészen kikerül. Majdnem úgy vagyunk, ha valakinek pénze van, még sincs pénze, mert értékesíteni nem tudja. A kereskedő inkább hitelez, csak váltani ne legyen kénytelen; a paraszti ember meg inkább haza viszi az árut, semhogy a bankópénzt elfogadja. Tűrhetetlen az állapot ennek folytán nemcsak nálunk, de ország-szerzte. S ennek oka a falusi nép, mely véka alatt rejteti az aprópénzt, melyet a kereskedelem révén, a forgalomból indokolatlan bizalmából kifolyólag, teljesen magához kapariolt.

— **Levelezés a hadifoglyokkal.** A Hadifoglyokat Gyámoltató és Tudósító Hivatalhoz százával érkezik olyan megkeresés, amelyek tartalma a következő: Továbbította-e a hivatal a hozzá beküldött, hadifoglyoknak címzett levelet vagy pénzt és azt a hadifogoly megkapta-e? Érkezett-e tudósítás a bejelentett, harctéren eltűnt katonára felől? A hivatal ez uton is tudtára adja az érdekelteknek, hogy érdemleges tevékenységének zavartalan folytatatása érdekében sajnálatára nem áll módjában hasonló kérdésekre a jövőben külön választ adni. Ezuton tudtára tehát, hogy a hivatal minden levelet továbbít. A postán küldött pénzüsszegekről mindenki szabály-szerű nyugtát kap, de a hivatal csak azért szavatel, hogy a pénzt továbbítja, azért azonban nem szavatel, hogy a címzett tényleg kézhez kapja-e. A harctéren eltűnt katonákat nyilvántartja és ha megkapja a hivatalos értesítést, hogy hadifogságba jutott, erről az érdeklődőt haladéktalanul értesíti. A genfi egyezmény szerint a hadviselő felek kölcsönösen értesítik egymást arról, hogy a hadifoglyok közül ki halt meg. Hivatalosan értesül tehát mindenki arról, ha hozzátarto-

zója a fogságban meghal. Végül a Hivatal szükségesnek tartja nyomatékosan figyelmeztetni az érdekelteket arra, hogy hadifoglyoknak lehetősen levelezőlapot küldjenek; legfőbb azonban husz soros tisztán és olvashatóan, német vagy magyar nyelven írt, nyitott borítékba elhelyezett levelet lehet küldeni. Levélbélyegyet nem kell mellékelni, a Hivatalnak szóló leveleket azonban bérmentve kell küldeni.

— **Kedvezményes áru aratógépek a gazdák részére.** A földmívelésügyi minisztertől kapott megbízás folytán a Magyar Gazdaszövetség a gazdákörök és szövetezettek részére, amelyek Zalamegye területén működnek, a vevő költségén elszállítva, 200 korona kedvezményes áron teljesen jókárban tartott marokrakó aratógépeket közvetít. A Gazdaszövetség fölhívja a gazdáköröket és szövetezetteket, hogy a kínálkozó alkalmas fölhasználva, mielőbb jelentsek be vételi szándékukat, mert a készlet nem nagy és a megkereséseket a beérkezés sorrendjében veszi figyelembe. A gépek készpénzben fizetendők ki. A gépek kezelése igen egyszerű, az pár óra alatt elsajátítható, és fenakadást nem okozhat. A társas vétel megkönnyítése végett a vásárló szervezeteknek a Magyar Gazdaszövetség külön e célra készített alkalmi aratógéptársulati szabályzatot is küld díjmentesen és az ily társulatok alakítására minden utmutatást megad.

— **Használt bélyegyet jótékony célra.** A jótékonyt az is szolgálhatja aki a fegyveres haderőhöz tartozott katonatisztek, valamint a háboruban elesett tartalékos tisztek után maradt özvegyek és leányárvák gondozására felépítendő Erzsébet Olthon létesítési-teret birtokába kerülő már elhasznált s felülbélyegzett magyar hadi postabélyegeket beküld a következő cím alá: a Budapest-Budafoki Erzsébet Olthon egyesület irodájának, Budapest, I. Budafok-út 41/a.

— **Az örökbecfogadás megkönnyítése.** A hivatalos lap közli a kormány rendeletét a kiskoru gyermek örökbecfogadásának megkönnyítéséről a háborus események által indokolt esetekben. A rendelet szerint kiskoru örökbecfogadása iránt a törvényes képviselőre vonatkozó szabályok megtartásával kötött szerződést, ha a kiskoru a háboruban gyámoltóját elvesztette, valamint a háborus eseményekből folyó egyéb különös méltánylást érdemlő esetekben a gyámhatóság jóváhagyhatja és az igazságügyminiszter kormányhatóságilag megerősítheti akkor is, ha az örökbecfogadásnak a fennálló jogszabályok szerint megkívánt valamely különös kelleke hiányzik, feltéve, hogy a szerződés az örökbecfogadót az örökbecfogadottal szemben terhelő törvényes eltartási kötelezettséget nem zárja ki. A záradékban hivatkozni kell arra, hogy a jóváhagyás vagy a megerősítés a szóbanforgó rendelet alapján történt.

Schwarz Lajos dr. ügyvéd irodáját az eddigi irodahelyiségével szemben levő Deák-utca 11. számú házába helyezte át.

Rézgálicz
minden mennyiségben azonnali szállításra kapható
Beregi Lajos cégnél
Szegeden.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatekom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni, znanstveni i povučijivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ožna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill

Obznane se poleg pogodbe i furačunaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnici:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SANDOR.

Nemci bijeju francuze i engleze.

Pri karpatih je rus svoje šerege nazad potegnul. - Orsačko spravišće.

Gde je Berlin? - Skok iz Przemysla. - Rukovanje majuša 15-ga.
Vitežki čin vu Przemyslu. - Moči je pisati przemyslskim braniteljom.
Neutralni. - Koj si je sam nogu napravil.
Slavne bitke. - Gde bude odlučna bitka?

Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Pri karpatskih planinah, na medji naše domovine smo ruse preobladali prošlih tijeđnov, tak da smo jih mogli iztirati iz Bukovine, a vu Galiciji smo takaj od njih nazaj zeli veliki komad zemlje. Vezda si rus svoje šerege drugač skup poteže, ravnava, pak si plane dela, gde bi napal na nemšku i na našu vojsku.

To se zna, da na gibanje ruskoga šerega naši i nemški vojniki paziju, a osobito ober ruske vojske letajući zrakoplovi sve zazvediju, gde i vu kakvoj vnožini skuplja neprijatelj svoju vojsku. Prama tomu ravnaju i skupljaju naše šerege vodje naših vojnikov.

Gde bude rus napal na nas, ili gde budemo mi na njega napali, to se nezna. Ali to je istina, da se je s jako velikimi zgubički od magjarske granice nazad potegnuti morali.

Vu prošlim tijeđnu su vu Francuzkoj velike litke bile. Meseca aprila 23-ga vu noći su nemci pri Lizerne zvanom mestu navalili na francuze. Vnogo mrtvih i oranjenih francuzov i englezov ostalo na mestu. Predalo se je nemcom ober pet jezer francuzov i englezov. Odzeli su od njih 45 kanonov i vnogo mašin-puskah.

Drugu noć su francuzi i englezi napali na nemce, da nazad zemeju pred jednim dnevom od njih odzete sance. Ali su jih nemci prevladali i opet 2600 vojnikov, 24 oficirov i 17 štukov odzeli od njih.

Pri Dardanella zvanom morju, kak znamo, nikaj nisu mogle englezke, pak francuzke ladje proti turčinskim festungom napraviti. Vezda budu ovi na suhoj zemlji probali prevzeti festunge i do Konstantinapolja dojtii. Francuzi i englezi hoćeju vu ladjih na turske obale svoje šerege odpelati. Ali i tu jim nebu išlo pod rukom, da prevzemeju turske festunge, ar veliki šereg turčinskih vojnikov čeka na nje.

Izvanke nekoje novine o tom rade pišeju, da se je Nemška nevoljila tabora i da bi rada mir sklopiti s neprijateljom.

Vezda su jedne berlinske nemške novine očivestno onim francuzkim i englezkim novinam na znanje dali, da Nemška od mira niti misliti neće, dok neprijatelje tak ne potuče da jim nebu došel vnogo i vnogo letah na pamet opet nemira delati i mirne orsage i narode napasti. To se razme, da i naša vlada s nemskom vladom drži. Zbog toga se nemremo nadjati, da bude na friškoma mir, ar neprijatelji još nisu do kraja preobladani. Iz Srbije malo da se glasi čuju, ar je čela ta nesrećna zemlja obkoljena s našom vojskom. Tuliko se je ipak zeznalo, da kolera, tifus i drugi betegi haraćiju vu tem orsagu. Sami doktori izvanjskih zemljah, koji su došli na pomoć, pomiraju od ovih bolestih. Ostali su ostavili Srbiju. Pri Orsovi i pri Zemunu su naši kanoneri prošli tijeđen strelali prek Dunava na srbske vojnike, da srboni na znanje daju, da imamo još računsa s njimi.

S turčinom bi se rad englez pomiril, ali turčin je izrekul, da on bez nas i bez nemcov nebude mir sklopil. Da bi se englez rad pomiril, tomu je zrok, da su se vu Aziji i Afriki svi mohamedanci podigli proti englezom, koj vu ovih stranih svēta s francuzom skupa vnogo orsagah ima. Tak turčin hoće s nami i s nemci skup do kraja harčuvati proti neprijateljem, dok jih na cisto ne preobladaju.

Orsačko spravišće se je vu prošli ponedeljek opet sastalo, da se o taborskih stvarih razgovara. Grof Tisza István ministar-predsednik je veliki govor držal. Pohvalil je magjarske i horvatske vojnike, koji se tak hrabro vojuju za domovinu svoju. Lepi govor grefa Tisze je tak vladina, kak suprotivna stranka s oduševljenjem prijala. Govor je držal barun Hazay ministar honvedskih poslov, na dalje grof Andrásy, Rakovsky, Bakonyi i drugi ablegati. K suprotivnoj stranji spadajući ablegati su o tom govore držali, da bi stareši vojniki, koji su 43—50 let stari, samo onda išli vu tabor, ako bi velika sila bila, a svi mlajši, koji su na dopustu, bi pred starestimi išli vu tabor. To i vlada hoće pak i vladina stranjka.

Kaj se je vu orsačkom spravišču dokončalo, od toga budemo onda pisali, gda bude kraj orsačkomu spraviču, koj vezda, gda ove rede pišemo, još traja.

Neutralni.

Dobro je biti neutralan — veliju oni koji vnogo terpiju vu boju. Deca nemoreju krv prelēvati, materi nemoraju se za mrtvu decu splakuvati, žene nemoraju starati i plašiti se za svoje muže, deca neostaneju siroča. Nepotrošiju strahovitih penez na municiju, na soldačke stroške, na soldačku oparavu ne moraju do zadnjega groša sve potrošiti, da si domovinu obraniju. Nemoraju čekati kak se dokonča boj, ali niti strah nemoraju biti, da neprijatelj vdere vu domovinu. Njim je dobro.

Samo kak i drugo na svēto, niti to nēje do dodna vrhnje. Istina, da zato njim je puno bolje, puno su vu bolšim položaju, kak oni, koji vu boju stojiju, ali bojne nevolje i oni se zivaju. Od početka boja i oni vu oružju moraju stati, da svako minuto moreju neutralnost i svoje granice obraniti. To pak nezmeruo penez košta. Dragocu i oni ćutiju, stroška i oni teško prebaviju, trgovina i prinjih je zaspala. S jednom rečjom i oni gori platiju na boj, makar su nē vu boju nazočni. Naprimer Taljanska je neutralna, ali i tam moraju boj-noga kruha jesti, jerbo tam još bolje fali mela, kak prinasi i po nekotih okrajinah su već i velike bune bile, jerbo narod nēma kruha. Oni još teži se moreju k tomu prevčiti, jerbo vu ovaj položaj su tak opali iz nenada, kak rafangerač vu snēg. Oni nē su zrok ničesemu i oni se ravno tak batriviju, kak i mi, da po boju sve kvare naplaćene budo imali. Ali mi tak mislimo, da ovi samu kvarni moreju biti, ali dobiti po boju nebudu mogli pikaj.

Razloga je med neutralnim orsagu i neutralnim. Neutralnih ka svakojačkih denes. Jedni su za istinu neutralni, jerbo na nikakvi način nećeju se vu boj zmēšati, nećeju drugo, kak vu miru ostati i svojega

orsaga začuvali. Takov orsag je naprimer Svajc. Svédorszag, Norvégia i Dánia. Ali za to i ovi terpiju. Svajc naprimer svrha toga je vnogo kvaren, jerbo po leti na sto i sto hiljada naroda pohodi Svajca, da se veseli i raduje vu oni lepoti, skojom je Bog ovoga orsaga daruval. Toga denes néga i Svajca denes nišci nepohadja.

Komu bi želja i vola bila vu ovim strahovitnim bojnim vremenu putovati? Mašine i ladje ne voziju porodo. Vu Svajcu na hiljada i hiljada ljudstva je sgbulo kruha. Na hiljada krémih, gostijonah je zaprto, jerbo néga putnikov. Jeden milijun kelnerov, kućišov, portasova je bez kruha, jerbo nemoreju ga nigdi zaslužiti. Željeznice, fabrike stojiju. Severni orsagi iz ladjah su živeli, ali denes je jako nevarno na morje iti i po morju tergovati. Ovi orsagi takodjer nikaj nemoreju odvoziti ili pak vu orsag dovoziti.

Opet jesu takvi neutralni orsagi, koji od boja tuliko hasna vieceju, kuliko samu moreju. S med ovih na prvi mesti stoji Amerika. Amerika vu trgovini vu nekojim delo je kvarna. Naprimer vu pamuku. Ali vu drugim delo pak nezmernoga hasna ima. Amerika nezmerno oružja, municije i stroška vozi rusom, francuzom i englezom, naprotivno medjunarodskom zakonu. Na ovi trgovina orijaški dobicek imaju amerikanski bogatši, fabrikanti i bankari, koji su gospoda cele Amerike. Im da Amerika nebi ove sderžala smunicijum i stroškom, već bi sdavnja bil konec boju, jerbo ovim orsagom je već sdavnja pripravljena municija sfalila. Stém je bolje nam. Mi sve domaj moremo prebaviti, penezi domaj ostanaju i né smu presiljeni nase peneze Ameriki vu žep phati.

Tretji klas neutralnih su oni neutralni orsagi, koji neznaju kad budeju morali i oni vu boj se zméšati. Ovi orsagi su: Taljanska, Romania, Bulgaria i Grčka. Grčku je samu muder kralj obranil, da néje se vu boj zméšala. Ovi orsagi na lešu stojiju i čekaju vréme, kad dojde ona minuta, da i oni budu nekakov hasen imali od boja. Ovi ravno tuliko stroška imaju, kak i mi. Razloga je samu to, da zavezda još nemoraju krv prelévati.

Balkanski orsagi jeden pred drugim je straho, jeden drugomu je jalen, da niti jeden nebi više dobil, kak drugi. Zato čekaju s nablati puškami, koje se još lahko budeju sprožile.

Gde je Berlin?

Devet mesecov isčeju puta proti Berlinu francuzi, englezi i rusi, pak ga nemoreju najti. Od kraj početka boja mislili su, da prek Belgijuma je naj krajši put vu Berlin, ali nemci su njim tri tijeodne pokazali, da prek Belgijuma je krajši put vu Pariz, kak s Parisa vu Berlin. Zatem su se s mislili, da prek Ishodne Pruske je moći hitro vu Berlin doiti. Ali néje bilo moći. Nemci su njim ovdí pokazali dvaput, kak je moći hitro na drugi svet doiti prek Mazuri močvare. Potlam pak su tak mislili, da prek Krakave vodi put vu Berlin. Iz ovih svih putov posvedočilo se je, da po njih puno bliže i fletneše je moći na drugi svet, kak vu srce Nemškoga orsaga.

Sad njim je na pamet došlo, da po jednim malim prečecu prek Karpatov vu Budimpešt, odovut vu Beč i tak vu Berlin na svaki način budu došli.

Né su se znislili, da Karpati su daleko od Budapešte, Budapešt pak je dalko od Beča i da Beč opet je jako daleko od Berlina. Vezda već dobro znaju, da prek magjarske doline ne vodi put vu Berlin. Jedne francuzke novine tolnaciju dobrim francuzom i čitateljom, da to sve jedno šteri put vodi vu Berlin, glavno je to, da se tam postaviju.

I mi tak velimo. Svejedno šteri put je to, samo to je glavno, da niti po jednim nebudu došli.

Berlin!

Kuliko milijun ljudstva je krv pretočilo i s fondalo svrhu ove kratke reči bil on francuz, englez ili rus, koj je puta iskal vu Berlin. Svi su ili na drugi svet ili vu sužanstvo došli. Ovi tri savezniki denes već znaju, da to je jeden čuden varaš. Nikam tuliko vlakov se vozi, kak vu Berlin pak itak zato za neprijatelja néma ni jednoga puta. Nemških, austrijskih i magjarskih gardistov trda srca su nametana jedna kre druge na granicah. Istina, da srce je zmesa, ali bolje braniju puta proti Berlinu, kak naj jakša ocelnata sténa. Tak braniju svako stezu, da neprijatelj niti jeden koračaj nemore ponjoj napraviti.

Za kratko vréme neprijatelj bude se osvedočil, da né mu je potrebno vu Berlin iti. Jedenput si je već jeden veliki orsag šinjaka vtrgel na onim putu, koj vu Berlin vodi. Ovaj orsag je Francuzki bil 1870-ga leta. Denes sedem orsagov bude svrhu ove reči krv pretočilo: Idemu vu Berlin! Do vezda samu nekojemu je bilo dopušćeno, da do nemske granice dojde i da nemska zemlja mu popije krv.

Kuliko sto hiljada ljudstva bude još predi iz sveta došla, kak jeden živ neprijatelj vu Berlin, što bi to znal. Samu tuliko znamu, da samu pri naših Karpati je prek pol milijun ljudstva sgbil svrhu ove reči: Berlin.

Devet mesecov né su mogli puta niti nikakvo stezu najti vu Berlin, zabadav su ju iskali dan i noć, po bélim danu i po kmićni noći. Tak mislimo i osvedočeni smu, ako još dvaput devet mesecov budeju iskali, itak ju nebudu našli nigdar, najmre pak né prek Karpatov po lépi i plodni magjarski dolini.

Kak sem skočil iz Przemysla do Karpatov?

Benischko Károly Deutscheister regimenta kaprol s velikom čudom je skočil iz Przemysla.

— Jeden dan — pripovedal je — predi kak je festung propal, ja i drugi petnajst kolenikov od zapovednika jeden telegram smu nesli od svuna stojećem soldatom. Moj cilj je bil od Przemysla né dalko stojeće Mozička selo. Po jednim malim grmju sem jahal, kad su me iznenada hitro kozaki obkolili, braniti néje bilo se moći. Presiljeni sem bil se predati. Kozaki zeli su mi oružje i od tirali su me prek Mozička sela, gde sem sderhtećem srdcom čul, da Przemysl za kratko vréme, morebiti za par vur propal bude i da parlamentir se već pogaja sa ruskim zapovednikom. Žalosten sem bil i čekal sem. Kaj se je s mojemi pajdaši pripetilo, to neznam, ali jako sem se začudil drugi dan, kad su mi kozaki povedali, da sad nazat idemo vu Przemysl. Popoldan smu počeli masirati proti Przemyslu prek požganih selah, spodrtih šumah, vu zrak s

pušćenih tvrdovinah. Došli smu vu festung, koj se je već ovu vréme predal.

Vu festungo velika larma je bila i na sve službene hiže su plegli rusko zastavu, vulice su pune bile ruskih soldatov. Naši soldati takodjer su po vulichah čisto slobodno hodili, ali bez oružja. Rusi čisto pošćeno su baratovali s nami, nikoga né su bantovali, stanovniki takodjer su mir imeli. Ja sem taki odlučil i premisilil si, da skočil budem. Sve sem si preračunal i kad sem videl, da rusi se nikaj s nami ne briniju, odlučil sem, da kak se za kmići, odmah budem skočil. Dobro znam polski i tak sem premisilil si, da mogućem budem prek ruske granice vdrti. Sad, kad sem već ovdí, skorom sam sebi nebi vešćeval, kak sem to mogel napraviti prek na hiljada zaprekah.

Na večer od jednoga przemyslskoga zidova džugu i s velikim golérom bundu sem dobil, k tomu pak jedno rusko kapu. Tak oblećeni sem počel svoj put prama Rzesov občini. Do jutra sem išel prek ruskoga fronta. Nigdi né su me zastavili. Čudnovato je to, ali tak se pripetilo, morebiti zvrho toga, jerbo onda su već počeli przemyslske robe vun voziti, takodjer i civilske težake i s menom né su se brinili. Brščas tak su mislili, da negdi sem za ostal od transporta i sad se za njim žurim.

Vzorzju došel sem do jedne kozacke stále, već sem onda komaj na nogaj stal. Na svaki način konja sem moral preskrbeti. Po črévi sem se vlekel proti konjom. Strazan je spal. Ali itak je nekač počul, sbudil se je i gori je stiral druge. Za jedno minuto do četerdeset kozakov je letelo za menom. Segá konja sem s ostrugami skerjavil i tak su kozaki jeden za drugim za ostali. Na zadnje samu jeden mladi kozak je bil za menom. Iz puške viseput je strelil name, ali né me je trofil. Na jednim križanju skočil sem doli iz konja i počekal sem kozaka. Kozak je né računal na to i poleg toga od jahal je mimo mene. Vu ovi sekundi strelil sem iz revolvera i kozak je opal doli. Dakle ove nevolje sem se oslobodil, ali po priliki još dvé vure sem moral prek ruskoga tabora iti.

Na putu sem se s jednim poljskim polodelavcom /zišel, koj mi je povedal, da rusi iz ovoga mesta denes vjutro na severni kraj su se plegli pred našom soldaćijom, koja se preblizava. Sad sem odlučil, da pešice budem dalje išel, konj mi je već i tak vpešal. Tak sem se skrivaćkal, negda pol vure sem se po črévi vlekel ili vu šterim jarku čepel. Nazadnje na večer došel sem do stoćeterdesetoga nemsčkoga regimenta, koj je s našemi honvédi vojval. Odmah su me k zapovedniku odpeljali, kojemu sem sve moral povedati, kaj sem videl, kud sem hodil i kaj sem pretrpel. Po putu vnogo važnih stvarih sem videl, kak i gde stojiju rusi, takodjer gde imaju štuke skrite. Nemški pajdaši svelikim veseljom su mi prijeli. Odmah su me počeli dvoriti, jerbo čisto sem oslabil i odnemogel. Noge, kolena kervava su mi bila. Kad sem malo jakši bil, nemci su me dalja poslali i sad sem ovdí. Tak mislim, da za kratko vréme opet na boju polje budem mogel iti.

Vitezki soldat za važno prijavu dobil je od nemcov prvi i drugi klas željezni križec, od našega zapovedništva pak prvi klas srebrni križec. Sad se štima mladim i vitezkim dečkom čeli regiment. Dečko je

iz škole svojovoljno stupil k soldačiji i sad je stopram osemnajst lét star.

Zanemiti glasi.

— **Zabrajeno je cigarije sбирati.** Financ minister prošli tijeđen ovu naredbu je dal vun :

Pokehdob svakojački grabezljivi betegi se rezširjavaju po narodu, zapovédam da trafikanci vu odprti skatulji nesmeju pred kupca cigarije ili cigarettine deti, da si sam abira, neg trafikant sam svojom rukum mora tuliko vun na brojiti, kuliko kupec kupiti hoće.

Jako dobra naredba je to denes vu taborskim vremenu i barem nekoi se odevčiju od jedne hude šege.

— **Rukovanje majaša 15-ga.** Na ovaj dan moraju rukovati sledećni narodni gardisti (népfőlkölok) :

1. Koji su se 1891-ga i 1895-ga leta rodili, februara i marciuš meseca su ostali za soldate.

2. Oni gardisti, koji su vu rezervi bili, ali ne su pod oružjem služili, dakle nigdar ne su bili nuter pozvani.

— **Na bojnem polju stojeće neje smeti pohoditi.** Balkanskih šeregov zapovednik opet je novu odredbu dal vun, da na bojnem polju stojeće ništi nesme pohoditi. Poleg ove naredbe neje smeti putovati vu Bosniu, Hercegovinu i Dalmaciju. Koj pak bi itak odisel, na granici ga zastavju i dimo ga daju supérati.

— **Magjarski vitežki čin vu Przemyslu.** Onoga strahovitnoga sgubička, kojega su rusi pri Przemyslu imali, naj više su one hitro napravlene tvrđovine zrokuvale, koje su naj dalje bile od festunga i za koje su rusi tak mislili, da hitro je budeju zadobili. Najmre pak 10. gardiski regiment je vnoغو rusa poklal II i II/b. pod brojom stojeće tvrđovine su rusi naj predi steli za dobiti. Ovdj su strahoviten sgubiček imali. Na ovom mestu Koháry Ferdinand oberlejtinant bil zapovednik (sveskupa 750 je naših bilo). Višeput su vun vudrili bez zapovedi, k tomu pak su izvanredno dobro strélati. Neprijatelj iz velikih stukov podjed noma je strélat tvrđovinu, ali naši magjari su tak mirni bili, kak domaj na ekzecerpacu. Višeput se pripetilo, da su rusi na sturmu isli, vu ovaj sturmaj ne samu da su rusi nikam ne mogli zajti, neg najvišeput, koji su vu sturmi nazoćni bili, svi od zadnjega su doli cureli. Ne ga bilo pomoći. Nazat su ne mogli iti, predati se pak su ne imali vremena. Ovdj tak su cureli rusi, da pred tvrđovinom navék su čeli bregi stali iz mrtvih. Tak su cureli od magjarskih puških, da niti jedan je ne mogel vući.

— **Moći je pisati przemyslskim braniteljom.** Hadifogyokat Gyámoltit és Tudósító Hivatal dobil je dopušćenje, da svim onim soldatom, koji su vu Przemyslu bili i sad su vu ruskim sužanstvim, moći je pisati već predi, kak službena listina bude došla od njih. Koi dakle svojemu pisati hoće, naj poste pismu ovi kancelariji, koja stanuje : Budapest, IX. Üllői út 1. i naj na kuvert ili na kartu ove reći napiše »Besatzungstruppe Przemysl« ili pak »Garnison de Przemysl«. Ova kancelarija sama bude dalje poslata lista ili kartu. Kartu je bolje poslati.

— **Koj si je sam noge napravil.** Nagyváradskih policajov jeden član Tölcsér

Lajos, kakti »čerleni vrag« je tukel ruse na severnim bojnem polju. Poleg jednoga pležera Tölcsér je sguibil nogu. Vu nagyváradskim špitalu je dobil vitežki husar dervenu nogu. Dervena noge je tak žmekha bila, da neje mogel delati. Tölcsér je ne zato sdvojil. Zapral se je vu jedno hižu i na tijeđen je delal nuter. Nekoi dan opet je došel Tölcsér na vulicu. Tak je hodil sim—tam, kak da bi nebi bil jedno nogu sguibil. To su spazili doktori i on njim je pokazal kakvo nogu si je sam napravil. Doktori su previzitirali nogu i tak su zrekli, da puno bolša je, kak su oni to do vezda vidli. Tölcsér sam neje znal, kaj je napravil. Napravil pak je nekaj takvoga, koj je skorom spenezi niti naplatiti ne moći. Tölcsér velike peneze bude zaslužil s vojim iznašasćem.

— **Krumpira treba prijaviti.** Službeni list jedno ministarsku naredbu je donesol, poleg koje svi gospodari moraju prijaviti, kuliko krumpira imaju još i njega pustiti moraju naprodaju »Országos Gazdasági Bizottság« zvanomu družtvi. Ministarska naredba odredila je, da krumpir nesme od jedenajst korun dražeši biti po metercenti, vu ovu cenu se računá i on strošek s kojim se na kolodvor ili na ladju mora spraviti. Ova naredba već valja i koj proti njoj zagreši, ravno vu takvo kaštigu opadne, kak i on, koj je zrnje ili melu zatajil ili pak skríl, pak su postlam prinjem naši ili pak budu naši!

KAJ JE NOVOGA?

Pěsem iz taborskog polja.

*Protuletje se nam đpira,
Ruska vojska nema mira
Ruska vojska premišlava,
Pred magjari pobeđava.*

*Naši dečki si prespiju.
Rusov čuda poloviju,
A koji pak odbežuju,
Za njimi pako streliju.*

*Naši dečki v jutro rano
Svi skupaj se gori stanu,
Lépo se jim skupa ziti,
I černo kavu popiti.*

*Ob deseti falat šepa,
To je za nje krépost jaka.
I ob dvehj meso, župa,
Al k nam blizo rus ne vupa.*

*A k tomu grah, ili leča,
Paprika je nam žereča,
I černo vino dobimo,
Tomu se svi veselimo.*

*Mi smo dečki v Ruskoj—Poljski,
Neznamo ništ od žalosti
Tu su velke zlate gore,
Poživi nas mili Bože!*

*Šrapneli se veseliju,
Koji na ruse letiju,
Dobro jutro jim želeju,
Čuda krvi jim vćiniju.*

*Rusom zememo mi glavu,
Od nas pardon nedobiju,
Ne se treba ništ bojati,
Nećuju nas sve poklati.*

*Neće dugo to terpeti,
Hoće rus mira prositi,
Mira hoće on dobiti,
Ali Srbiju zgubiti.*

*Megimurje naše malo,
V dobrom mestu ba ostalo,
Vnogi hodi i tuguje
Za sineka se zmišuje.*

*Bog nikoga ne ostavil,
Jezuš Kristuš bu nas branil,
Ne se treba žalostiti,
I domaj je moći vmrćti.*

*Bože dragi občuvaj me,
Či sam vréden, dimo dojem,
Daj Bog Jezuš i Marija,
Da premine ova sila!*

Na bojnem polju **Repp Elek treiter.**

— **Naš kralj.** Iz Beča pišēju, da kralj vu ovim bojnim vremenu još više dela, kak je predi. Vjutro pol vure se predi stane i odmah se k svojemu stolu sede i pregledava orsačke posle. Njegov hižni doktor prvešu vréme svaki dan ga je pohodil i previzitiral, ali denes je već ne to tak. Kralj nema čas stém se zabavljati i svrho toga sam je prosil doktora, da samu svake dva tijeđne ga naj jedenput pohodi. Ovu opet to zlamenuje, da naš stari kralj hvala Bogu, zdrav je.

— **Bitka vu Karpatai.** Na karpatski liniji od Uzokua na ishod opet su velike bitke bile. Jeden naš regiment od Koziowe na ishod jedno važno poziciju je zel od rusov i sedem oficirov i 1000 rusov su naši vlovili. Rusi su višeput steli nazat za dobiti svoju poziciju, ali naši navék su je kervavo nazat sbili. Dvě divizije čisto su uništili i nekoju stotin rusov opet polovili. Jedenput su ponoći isli na sturmu proti Uzokuu, ali tak su je naši počekali, da su rusi bez svakoga reda, divjo morali pobeći.

— **Nemci vu Francuzkim.** Nemci su prek lperu čatrne došli i predrli su francuzkoga fronta. Više hiljada francuzov su polovili i zadobili su 45 stukov, med kojimi su četiri veliki i žmekhi štuki. Pet hiljada su zarobili. Zanemito je to, kakov narod je to bil, bili su senegalnegri, englezi, turki, indianeri, francuzi, kanadianski, zuavi, algriski i t. d. Vidi se, da naši neprijatelji iz celoga sveta su skup pobrali divje ljudi.

— **Sreberni križec petnajst lét staromu soldatu.** Na severnim bojnem polju vojuval je Lehmann zvani petnajst lét star dečec. Svojovoljno je odisel vojuvat za domovinu i još je tak mali, da svaki bi samu to mislil, da vu soldačku opravu obleženi dečec se igra soldate. Dečec se je tak hrabro i vitežki sponašal, da su ga za njegvo vitežko sponašanja sa prvi klas srebernim križecom nagradili. Bormeš denes, kad neprijatelji divje ljudi hujstriju nanas, neje čuda, ako i naša mlada deca i ženske siliju vu boj, da svojom kervjom braniju našu domovinu i našu drobnu decu.

— **Odlikovanje Strausz Mikša oberlejtinanta.** Njegov Velicanstvo sa najveškom dopustjom odredilo je, da Strausz Mikša 20 ga honvédsckoga regimenta oberlejtinantu najveška zahvalnost se mu naznanje da i da se mu nazvésti zakaj je zadobil »Signum Laudis« najvešku nagradu.

Strausz Mikša (naših novinah izdatelja brat) ovu veliko čast je zato zadobil, jerbo osem mesecov izvanredno vitežki se je sponašal. To veliko čast novembre 22-ga si je zaslužil, kad je svojemj 35 osobami iz Pilica ruske občine 1000 rusov pretiral, 12 mašinspuških zadobil i 20 konjov od rusov odzel. Proti jutri pak je 180 rusov polovil, koji su s njim skup vu seli noćovali. S ovim činom na veliko pomoć je bil glavnomu šeregu, da je mogel slavno napredovati.

Strausz Mikša od augustuša meseca vu

47 bitkâh je nazočen bil. Vojvâl je od početka vu Rusko—Polskim, kakti kompani komendant, potlam pak pri Kraszniku, Lublinu, Ivangorodu i Pilici. Zadnje tri mesece vu Karpâti je sprevođil, gde je mašinpuških zapovednik bil. Kakti mašinpuških zapovednik dvê mašinpuske i 42 ljudi je imal pod sobom, skojemi je 12 bil vu ognju. Ljudi su ga radi imali, jerbo od njegve čete niti jeden je nê doli opal i niti jeden pležerani je nê bil.

Vitezki oberlejtinant jedenput sa kugljom je lahko bil pležerani, potlam se je sprehladil i na vraćto dimo je došel. Ovdî ostane doklam se čisto zvrâci, da opet s veseljom more na bojnôm polje iti. Mi od naše strani takodjer gratulêramo vitezkomu oberlejtinantu.

— Tali se snêg vu Karpâti. Vu Karpâti iz nenada toplo vrême je nastalo i tak hitro se počel snêg taliti, da soldačija poleg toga nemore svoje bojne poste vu redo sveršavati. Puti su tak spremonoćeni i od brežnih potokov spretrngani, da municiju i stroka jako teško ili pak nikak nemoreju soldačiji voziti. Rusi vekšî falat zemlje su morali sprazniti, jerbo na ovim falatu nê su je mogli hraniti, niti pak municiju nisimj namestiti. Samu negda—negda se ovdî ili tam oglasi jeden štuk, ali to nezlamenuje nikaj.

— Sramotno se dokončalo naših neprijateljov jurišanje. Kaj se pripeti naprotuletje? pišuju jedne hollandske novine. Vu ovih novinah čitamo, da antant marcijus april meseca odlučno jurišanje napravî, da odlučno bitku zadobi.

Englezi i belgijanci su vu Flandriji morali jurišati na nemce, francuzi pak bi vu Elzaszu morali biti napreduvati. Isto ovu vrême rusi vu Magjarsku bi bili morali vđrti, srbi pak vu Bosniju. Francuzke i englezke ladje pak su Dardanelle moralo bombardirati i zavzeti.

Kak smu to od tîjedna, do tîjedna s pisali, niti jeden neprijatelj je nê mogel niti na jednom mestu napred dojtî, najmre pak francuzi nê vu Elzaszu, rusi pak još menje vu Magjarsko. Da su Dardanellam nikaj nê mogli zapovedati, od toga pak je niti nê vrêdno pisati. Naprotivno turćini pak stavno vojuuju pri Suez čatnri i višeput su jako kervavo sbili englezke serege.

— Junius meseca budeju opet jurišali na Dardanelle. Taljanske novine pišuju pokedob su francuzke i englezke ladje tak veliki špot si zaslužile vu Dardanelle klanjcu, skupno zapovedništvo odredilo je, da junius meseca opet s celôm moćjom budeju vđirali na moćen klanjec. Pred klanjcom aprila 21-ga jedna velika englezka ladja je postala. Turćini su odmah počeli ladju strêlati i četiri kuglje, tojest granetlini su ju trofili. Ladja se vužgala, potlam pak eksplodêrala i vu morje vtunula.

— Zrakoplivac vu smrtnim pogibelju. Jeden englezki hydroplan ober Galipoli službu zveršavâl i med tem toga dvê bombe hitili, koje su nikakvi kvar nê napravile. Turski štuki su odmah na hydroplan počeli strêlati i jedna granata je tak trofila vu zraku letećega hydroplaua, da se je vužgal. Videti je bilo, da zrakoplivac probal je nazat na morje se sestî, ali predi ga je plamen dostigel i on je vu morje opal. Zatem se hydroplan vu zraku prekopicnul i hitro se je doli zrušil. Turski čuni odmah su zrakoplivcu napomôć išli, ali već su samu

mrtvu têlo mogli iz morja vun zeti. Têlo je čisto zgorêto bilo.

— Slavne bitke vu Beszkîdek planinah. Oštry 839 meter visokoga brega su rusi dobro za šancali i tak su se tani nastanili, kak dabi doma bili. Aprila 27-ga naši hitro su brega obkořili i na šturmu išli. Rusi su se dobro branili, ali nazaduje itak su se morali predati. Ovu važno poziciju višeput su šteli nazat zeti, ali naši honvêdi svigdar su je pretirali. Nazadnje su tak plašljivo pobegli, da su naši dvanajstîšest šancov ruskih zadobili. Vu ovi bitkâh nezmerno rusov su polovili i više mašinpuških zadobili. Dvê ruske divizije čisto su se vništile.

— Odlučna bitka od Karpâtov na sever bude. Morath majur piše vu jednih glasovitnih novinah: Barem su rusi vu Karpâti strahovitno bili bili i nezmerno naroda pogubili, ali zato nezlamenuje to, da sad je već kraj rusom, neg zlamenuje, da je početek koncu. Ruse su pretirali iz Orava doline. Koj je na više računâl i više zahćeval, on nezna kakva muka je med bregi boja tirati i kak teško je med bregi municiju i stroka voziti. Moramu si premisliti, kaj zlamenuje to, da rusi sami tak veliju, da odlučna bitka od Karpâtov na sever bude. Rusom je cilj bil prek Karpâtov vđrti, denes pak sami valujuju, da od Karpâtov dalko na sever bude ovi bitki konec. To već zlamenuje, kak dabi rusi sami valuvali pred celim svêtu, da vu Karpâti su sgubili bitku.

— Ulanerski lejtnant i kozaki. Blizu galicinske granice pri Uscie-Ruskie občini pripetil se ov zanemit dogodjaj. Jedna patrola sa lejtnantom je pozvidingi išla. Pri Uscie-Ruskie občini veliki čoport kozakov se nahrupilo na naše. Kozaki su strêlati počeli i taki prve kuglje su Matiecsics lejtnanta konja trofile. Ulaneri su odjahali. Lejtnant, jerbo je konj doli opal, sam jeo stal na putu. Kozaki su odmah leteli k lejtnantu, jerbo su mislili predal se bude, ali on nêje imal to nakanenje, neg zmed kozakov iz revolvera četiri je doli strêlil, spetom kugljom pak sam sebe vu glavu. Siromak odmah je vumrl. Ruski sanitêci su mrtvu têlo vu Uscie-Ruskie občinu odnesli, gde su vitezkgoga lejtnanta s velikom soldačkom paradom pokopali. Srukoval je čeli regiment, banda, salve i t. d. kak je vre to navadno oficira pokopati. To pak sve zato znamo tak točno, jerbo ruski zapovednik parlamentira je poslal k našem zapovedniku, koj je povedal, da vitezki lejtnant nêje šteli se predati, neg sam svojom rukum se je skončâl. Parlamentir je jeden ruski kapitan bil, koj je ovak zaključil govor:

— Moj zapovednik to vam daje na glas, ako još vnogo takvih junakov imate, kak je lejtnant bil, onda boj nemore dugo trajati...

Hvala Bogu imamu!

— Rusi vništiju cintore. Vu Černovitz opet se čujuju štuki. Okolo Bojan občine su opet jakše bitke bile. Rusi su opet s velikom moćjom počeli šturmati dan i noć, da naše vpešaju i tak našega fronta prede-reju. Ovoga cilja nê su mogli postići. Na bukovinski granici sve pozicije dobro deržimo. Vu Bojani, takodjer i Sadagori rabinerovoga imetka i židovskoga cintora su rusi vništili. Na cintoru su jarke skopali i na grobu stojeće kamene su za dekunge ponucali. Zadnje dane smu opet vnogo rusov polovili i jednoga zrakoplivca, koj je na

Černovitz bombe šteli hitati, doli smu ga strêlili.

— Rusi premalo oružja imaju. Jako se već pozna, da rusi nêmaju dosta oružja. Kaj su vu vilnai i kovnoi arzenalu imali, to su već sve potrošili, jerbo names-titi su morali sve onu, kaj su vu Mazari moćvâri po zimi sgubili. Amerikanske fabrike pak su nê moguće tak hitro puske voziti rusom, kak bi oni to šteli. Poleg toga rusi su šteli vu Ameriki one starinske puske spokupiti, koje su negda amerikanci nucali. Amerikanski korman nêje dopustil, da rusi ove puske pokupiju. Vu Paraiso su šteli deset jezer puških kupiti, ali chileiski korman takodjer nêje dopustil. Rusi su vu ovim položaju vu veliki sili.

— Dardanelle. Aprila 25-ga neprijateljske ladje pri Galipoli otoku na četiri mestah su šteli soldačiju na suhu zemlju spraviti. Ali turćini šturmu vu morje su je natirali. Nazadnje su previdli, da nemoreju nikoga na tursku zemlju spraviti, ponoć su nazat se naklali na ladje i ođišli su.

Neprijateljske ladje, kak svaki dan tak i denes doše su do klanjca, počele su bombardirati festunge i na večer su ođišli. Vu festungu nikakvi kvar nê su mogli napraviti. Turski štuki trofili su jedno englezko ladju, koja se je vužgala. Ognja su pogasili i ladju na popravek ođpeljali.

Dr. Swarz Lajos ima vezda svoju liškalsku kancellariju u hřđi naproti svojoj dovezdašnjoj pisarni (Deak-utca 11.)

Taborska popêvka.

*Hajda brati, hajd junaki,
Konjeniki i pešaki,
Brasimo si sable, puške.
Neprijatelj naj se vugne!
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Koj nam rod i dom zatira,
On pod sablom naj vumira,
Koj podkapa nam pravice,
Naj opadne od strêlice.
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Kad se ljuta zvêr dovleće,
Magjar šakom nju zatuće,
Kad k njemu kaća dovlazi,
Bosom nogom nju pogazi.
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Kada strašni veter puše
Da se stari hrasti ruše,
Magjaru se srce širi,
Brati! budimo vsi složni!
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Kad na svêtu zemlja trese,
Gda se žarke strele krese,
Kad zemlja vu strahu zeva:
Magjar bez straha popêva.
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Magjar nikoga nerani,
Nego samo svoje brani.
Zato straha nepoznade,
Makar prejde na komade.
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

iz škole svojovoljno stupil k soldačiji i sad je stopram osemnajst lët star.

Zanemiti glasi.

— Zabrajeno je cigarije sbirati.

Financ minister prošli tijeden ovu naredbu je dal vun :

Pokehdob svakojački grabezljivi betegi se rezširjavaju po narodu, zapovëdam da trafikanti vu odprti skatulji nesmeju pred kupca cigarije ili cigarettine deti, da si sam abira, neg trafikant sam svojom rukum mora tuliko vun na brojiti, kuliko kupec kupiti hoće.

Jako dobra naredba je to denes vu taborskim vremenu i barem nekoi se odevčiju od jedne hude šege.

— Rukovanje majusa 15-ga. Na ovaj dan moraju rukovati sledećni narodni gardisti (népfőlkölök) :

1. Koji su se 1891-ga i 1895-ga leta rodili, februara i marcisu meseca su ostali za soldate.

2. Oni gardisti, koji su vu rezervi bili, ali në su pod oružjem služili, dakle nigdar në su bili nuter pozvani.

— Na bojnem polju stojeće nëje smeti pohoditi. Balkanskih šeregov zapovednik opet je novu odredbu dal vun, da na bojnem polju stojeće ništi nesme pohoditi. Poleg ove naredbe nëje smeti putovati vu Bosniu, Hercegovinu i Dalmaciju. Koj pak bi itak odisel, na granici ga zastaviju i dimo ga daju supërati.

— Magjarski vitežki čin vu Przemyslu. Onoga strahovitnoga sgubička, kojega su rusi pri Przemyslu imali, naj više su one hitro napravlene tvrdovine zrokuvale, koje su naj dalje bile od festunga i za koje su rusi tak mislili, da hitro je budeju zadobili. Najmre pak 10. gardiski regiment je vnoغو rusa poklal II i II/b. pod brojom stojeće tvrdovine su rusi naj predi steli za dobiti. Ovdj su strahoviten sgubiček imali. Na ovom mestu Koháry Ferdinand oberlejtinant bil zapovednik (sveskupa 750 je naših bilo). Višeput su vun vudrili bez zapovedi, k tomu pak su izvanredno dobro strëlali. Neprijatelj iz velikih štukov podjed noma je strëlal tvrdovinu, ali naši magjari su tak mirni bili, kak domaj na ekzećerplacu. Višeput se pripetilo, da su rusi na sturmu išli, vu ovaj sturmaj në samu da su rusi nikam në mogli zajiti, neg najvišeput, koji su vu sturmi nazoćni bili, svi od zadnjega su doli scureli. Në ga bilo pomoći. Nazat su në mogli iti, predati se pak su në imali vremena. Ovdj tak su cureli rusi, da pred tvrdovinom navëk su čeli bregi stali iz mrtvih. Tak su cureli od magjarskih puških, da niti jedan je në mogel vuji.

— Moći je pisati przemyslskim braniteljom. Hadifogyokat Gyámoltó és Tudósító Hivatal dobil je dopušćenje, da svim onim soldatom, koji su vu Przemyslu bili i sad su vu ruskim sužanstvim, moći je pisati već predi, kak službena listina bude došla od njih. Koi dakle svojemu pisati hoće, naj pošle pismu ovi kancelariji, koja stanuje : Budapest, IX. Üllői út 1. i naj na kuvert ili na kartu ove reći napiše »Besat zangstruppe Przemysl« ili pak »Garnison de Przemysl«. Ova kancelarija sama bude dalje poslala lista ili kartu. Kartu je bolše poslati.

— Koj si je sam noge napravil. Nagyváradskih policajov jeden član Tölcsér

Lajos, kakti »čerleni vrag« je tukel ruse na severnim bojnem polju. Poleg jednoga pležera Tölcsér je sgubil nogu. Vu nagyváradskim špitalu je dobil vitežki husar dervenenu nogu. Dervena noge je tak žmekha bila, da nëje mogel delati. Tölcsér je në zato sdvojil. Zapral se je vu jedno hižu i na tijedne je delal nuter. Nekoi dan opet je došel Tölcsér na vulicu. Tak je hodil sim—tam, kak da bi nebi bil jedno nogu sgubil. To su spazili doktori i on njim je pokazal kakvo nogu si je sam napravil. Doktori su previzitërali nogu i tak su zrekli, da puno bolša je, kak su oni to do vezda vidli. Tölcsér sam nëje znal, kaj je napravil. Napravil pak je nekaj takvoga, koj je skorom spenezi niti naplatiti në moći. Tölcsér velike peneze bude zaslužil s vojim iznašasćem.

— Krumpira treba prijaviti. Službeni list jedno ministarsku naredbu je donesel, poleg koje svi gospodari moraju prijaviti, kuliko krumpira imaju još i njega pustiti moraju naprodaju »Országos Gazdasági Bizottság« zvanomou družtvi. Ministarska naredba odredila je, da krumpir nesme od jedenajst korun dražeši biti po metercenti, vu ovu cënu se računa i on strošek s kojim se na kolodvor ili na ladju mora spraviti. Ova naredba već valja i koj proti njoj zagreši, ravno vu takvo kaštigu opadne, kak i on, koj je zrnje ili melu zatajil ili pak skr'il, pak su postlam prinjem našli ili pak budu našli.

KAJ JE NOVOGA?

Pësem iz taborskog polja.

*Protuletje se nam dpira,
Ruska vojska nëma mira
Ruska vojska premisslava,
Pred magjari pobeğava.*

*Naši dečki si prespiju.
Rusov čuda poloviju,
A koji pak odbežiju,
Za njimi pako streliju.*

*Naši dečki v jutro rano
Svi skupaj se gori stanu,
Lëpo se jim skupa ziti,
I černo kavu popiti.*

*Ob deseti falat špeha,
To je za nje krëpost jaka.
I ob dvehjih meso, župa,
Al k nam blizo rus ne vupa.*

*A k tomu grah, ili leča,
Paprika je nam žereča,
I černo vino dobimo,
Tomu se svi veselimo.*

*Mi smo dečki v Ruskoj—Poljski,
Neznamo ništ od žalosti
Tu su velke zlate gore,
Poživj nas mili Bože!*

*Šrapneli se veseliju,
Koji na ruse letiju,
Dobro jutro jim želeju,
Čuda krvi jim vćiniju.*

*Rusom zememo mi glavu,
Od nas pardon nedobiju,
Ne se treba ništ bojati,
Nećēju nas sve poklati.*

*Neće dugo to terpeti,
Hoće rus mira prositi,
Mira hoće on dobiti,
Ali Serbiju zgubiti.*

*Megjimurje naše malo,
V dobrom mestu bu ostalo,
Vnogi hodi i tuguje
Za sineka se zmišluje.*

*Bog nikoga ne ostavil,
Jezuš Kristuš bu nas branil,
Ne se treba žalostiti,
I domaj je moći vmrëti.*

*Bože dragi občuvaj me,
Či sam vrëden, dimo dojdem,
Daj Bog Jezuš i Marija,
Da premine ova sila!*

Na bojnem polju **Repp Elek treiter.**

— Naš kralj. Iz Beča pišeju, da kralj vu ovim bojnim vremenu još više dela, kak je predi. Vjutro pol vure se predi stane i odmah se k svojemu stolu sede i pregledava orsačke posle. Njegov hižni doktor prvešu vrëme svaki dan ga je pohodil i previzitëral, ali denes je već në to tak. Kralj nëma čas stëm se zabavljati i svrho toga sam je prošil doktora, da samu svake dva tijedne ga naj jedenput pohodi. Ovu opet to zlamenuje, da naš stari kralj hvala Bogu, zdrav je.

— Bitka vu Karpati. Na karpatski liniji od Uzsoke na ishod opet su velike bitke bile. Jeden naš regiment od Koziowe na ishod jedno važno poziciju je zel od rusov i sedem oficirov i 1000 rusov su naši vlovili. Rusi su višeput steli nazat za dobiti svoju poziciju, ali naši navëk su je kervavo nazat sbili. Dvě divizije čisto su uništili i nekoju stotin rusov opet polovili. Jedenput su ponoći išli na sturmu proti Uzsoku, ali tak su je naši počekali, da su rusi bez svakoga reda, divjo morali pobeći.

— Nemci vu Francuzkim. Nemci su prek Iperu čitrne došli i predrli su francuzkoga fronta. Više hiljada francuzov su polovili i zadobili su 45 štukov, med kojimi su četiri veliki i žmekhi štuki. Pet hiljada su zarobili. Zanemito je to, kakov narod je to bil, bili su senegalnëgri, englezi, turki, indianeri, francuzi, kanadianski, zuavi, algirski i t. d. Vidi se, da naši neprijatelji iz cëloga svëta su skup pobrali divje ljudi.

— Sreberni križec petnajst lët staromou soldatu. Na severnim bojnem polju vojuval je Lehmann zvani petnajst lët star dečec. Svojovoljno je odisel vojuvat za domovinu i još je tak mali, da svaki bi samu to mislil, da vu soldačku opravu običeni dečec se igra soldate. Dečec se je tak hrabro i vitežki sponašal, da su ga za njegvo vitežko sponašanja sa prvi klas srebernim križecom nagradili. Bormë denes, kad neprijatelji divje ljudi hujstriju nanas, nëje čuda, ako i naša mlada deca i ženske siliju vu boj, da svojom kervjom braniju našu domovinu i našu drobnu decu.

— Odlikovanje Strausz Mikša oberlejtinanta. Njegovu Velicanstvo sa najvećšom dopustjom odredilo je, da Strausz Miksa 20 ga honvédsčkoga regimenta oberlejtinantu najvećša zahvalnost se mu naznanje da i da se mu nazvēsti zakaj je zadobil »Signum Laudis« najvećšu nagradu.

Strausz Miksa (naših novinah izdatelja brat) ovu veliko čast je zato zadobil, jerbo osem mesecov izvanredno vitežki se je sponašal. To veliko čast novembre 22-ga si je zaslužil, kad je svojemj 35 osobami iz Pilica ruske občine 1000 rusov pretiral, 12 mašinpuških zadobil i 20 konjov od rusov odzel. Proti jutri pak je 180 rusov polovil, koji su s njim skup vu seli noćuvali. S ovim činom na veliko pomoć je bil glavnomu šeregu, da je mogel slavno napredovati.

Strausz Mikša od augustuša meseca vu

47 bitkah je nazočen bil. Vojuval je od početka vu Rusko—Polskim, kakti kompani komendant, potlam pak pri Kraszniku, Lublinu, Ivangorodu i Pilici. Zadnje tri mesece vu Karpati je sprevođil, gde je mašinpuških zapovednik bil. Kakti mašinpuških zapovednik dvē mašinpuske i 42 ljudi je imal pod sobom, skojemi je 12. bil vu ognju. Ljudi su ga radi imali, jerbo od njegve čete niti jeden je nē doli opal i niti jeden plezērani je nē bil.

Vitežki oberlejtinant jedenput sa kugljom je lahko bil plezērani, potlam se je sprehladil i na vrac̄to dimo je došel. Ovdī ostane doklam se čisto vrac̄a, da opet s veseljom more na bojnom polje iti. Mi od naše strani takodjer gratulēramo vitežkomu oberlejtiantu.

— Tali se snēg vu Karpati. Vu Karpati iz nenada topio vrēme je nastalo i tak hitro se počel snēg taliti, da soldačija poleg toga nemore svoje bojne poste vu redo sveršavati. Puti su tak spremonoēni i od brežnih potokov spretlrgani, da municiju i stroka jako teško ili pak nikak nemoreju soldačiji voziti. Rusi vekši falat zemlje su morali sprazniti, jerbo na ovim falatu nē su je mogli hraniti, niti pak municiju njim namestiti. Samu negda—negda se ovdī ili tam oglašī jeden stuk, ali to nezlamenuje nikaj.

— Sramotno se dokončalo naših neprijateljov jurišanje. Kaj se pripeti neprotuletje? pišēju jedne hollandske novine. Vu ovih novinah čitamo, da autant marcīus april meseca odlučno jurišanje napravī, da odlučno bitku zadobi.

Englezi i belgīanci su vu Flandriji morali jurišati na nemce, francuzi pak bi vu Elzaszu morali biti napredovuvati. Isto ovu vrēme rusi vu Magjarsku bi bili morali vđrti, srbi pak vu Bosniju. Francuzke i englezke ladje pak su Dardanelle moralo bombardirati i zavzeti.

Kak smu to od tījedna, do tījedna s pisali, niti jeden neprijatelj je nē mogel niti na jednom mestu napred dojtī, najmre pak francuzi nē vu Elzaszu, rusi pak još menje vu Magjarsko. Da su Dardanellam nikaj nē mogli zapovedati, od toga pak je niti nē vrēđno pisati. Naprotivno turčini pak slavno vojujēju pri Suez čatni i višeput su jako kervavo sbili englezke šerege.

— Juniuš meseca budeju opet jurišali na Dardanelle. Taljanske novine pišēju pokedob su francuzke i englezke ladje tak veliki špot si zaslužile vu Dardanelle klanjcu, skupno zapovedništvo odredilo je, da juniuš meseca opet s celom močjom budeju vđirali na močen klanjec. Pred klanjcom aprila 21-ga jedna velika englezka ladja je postala. Turčini su odmah počeli ladju strēlati i četiri kuglje, tojest granetlini su ju trofili. Ladja se vužgala, potlam pak eksploderala i vu morje vtanula.

— Zrakoplavec vu smrtnim pogibelju. Jeden englezki hidroplan ober Galipoli službu zveršaval i med tem toga dvē bombe hitil, koje su nikakvi kvar nē napravile. Turski šteki su odmah na hidroplan počeli strēlati i jedna granata je tak trofila vu zraku letečega hidroplana, da se je vužgal. Videti je bilo, da zrakoplavec probal je nazat na morje se sestī, ali predi ga je plamen dostigel i on je vu morje opal. Zatē se hidroplan vu zraku prekopicnu i hitro se je doli zrušil. Turski čuni odmah su zrakoplivcu napomoć išli, ali već su samu

mrtvu telo mogli iz morja vun zeti. Telo je čisto zgorēto bilo.

— Slavne bitke vu Beszkidek planinah. Ostry 839 meter visokoga brega su rusi dobro za šancali i tak su se tani nastanili, kak dabi doma bili. Aprila 27-ga naši hitro su brega obkōlili i na šturmu išli. Rusi su se dobro branili, ali nazadnje itak su se morali predati. Ovu važno poziciju višeput su šteli nazat zeti, ali naši honvėdi svigdar su je pretirali. Nazadnje su tak plativno pobegli, da su naši dvanajstišest šancov ruskih zadobili. Vu ovi bitkah nezimerno rusov su polovili i više mašinpuških zadobili. Dvē ruske divizije čisto su se vništile.

— Odlučna bitka od Karpatov na sever bude. Morath majur piše vu jednih glasovitnih novinah: Barem su rusi vu Karpati strahovitno biti bili i nezimerno naroda pogubili, ali zato nezlamenuje to, da sad je već kraj rusom, neg zlamenuje, da je početek koncu. Ruse su pretirali iz Orava doline. Konj je na više računat i više zahēval, on nezna kakva muka je med bregi boja tirati i kak teško je med bregi municiju i stroka voziti. Moramu si premisliti, kaj zlamenuje to, da rusi sami tak veliju, da odlučna bitka od Karpatov na sever bude. Rusom je cilj bil prek Karpatov vđrti, denes pak sami valujuju, da od Karpatov dalko na sever bude ovi bitki konec. To već zlamenuje, kak dabi rusi sami valovali pred celim svētu, da vu Karpati su sğubili bitku.

— Ulanerski lejtinant i kozaki. Blizu galicinske granice pri Uscie-Ruskie občini pripelil se ov zanemit dogodaj. Jedna patrola sa lejtinantom je pozvidingī išla. Pri Uscie-Ruskie občini veliki čoport kozakov se nahrupilo na naše. Kozaki su strēlati počeli i taki prve kuglje su Matiesics lejtinanta konja trofili. Ulaneri su odjahali. Lejtinant, jerbo je konj doli opal, sam jeo stal na putu. Kozaki su odmah leteli k lejtinantu, jerbo su mislili predal se bude, ali on nēje imal to nakanenje, neg zmed kozakov iz revolvera četiri je doli strēlil, spetom kugljom pak sam sebe vu glavu. Siromak odmah je vumrl. Ruski saniteci su mrtvu telo vu Uscie-Ruskie občinu odnesli, gde su vitežkoga lejtinanta s velikom soldačkom paradom pokopali. Srukoval je čeli regiment, banda, salve i t. d. kak je vre to nazamo oficira pokopati. To pak sve zato znamo tak točno, jerbo ruski zapovednik parlamentira je poslal k našem zapovedniku, koj je povedal, da vitežki lejtinant nēje štēl se predati, neg sam svojom rukum se je skončal. Parlamentir je jeden ruski kapitan bil, koj je ovak zaključil govor:

— Moj zapovednik to vam daje na glas, ako još vnogo takvih junakov imate, kak je lejtinant bil, onda boj nemore dugo trajati...

Hvala Bogu imamu!

— Rusi vništiju cintore. Vu Černovitz opet se čujuje štuki. Okolo Bojan občine su opet jakše bitke bile. Rusi su opet s velikom močjom počeli šturmati dan i noć, da naše vpešaju i tak našega fronta prede-reju. Ovoga cilja nē su mogli postiči. Na bukovinski granici sve pozicije dobro deržimo. Vu Bojani, takodjer i Sadagori rabinerovoga imetka i židovskoga cintora su rusi vništili. Na cintoru su jarke skopali i na grobu stojeće kamene su za dekunge ponucali. Zadnje dane smu opet vnogo rusov polovili i jednoga zrakoplivca, koj je na

Černovitz bombe šteli hitati, doli smu ga strēlili.

— Rusi premalo oružja imaju. Jako se već pozna, da rusi nēmajū dosta oružja. Kaj su vu vilnai i kovnoi arsenalu imali, to su već sve potrošili, jerbo nameštiti su morali sve onu, kaj su vu Mazuni močvari po zimi sğubili. Amerikanske fabrike pak su nē mogučne tak hitro puške voziti rusom, kak bi oni to šteli. Poleg toga rusi su šteli vu Ameriki one starinske puške spokupiti, koje su negda amerikanci nucali. Amerikanski korman nēje dopustil, da rusi ove puške pokupiju. Vu Paraiso su šteli dešet jezer puških kupiti, ali čileiski korman takodjer nēje dopustil. Rusi su vu ovim položaju vu veliki sili.

— Dardanelle. Aprila 25-ga neprijateljske ladje pri Galipoli otoku na četiri mestah su štēle soldačiju na suhu zemlju spraviti. Ali turčini šturmu vu morje su je natirali. Nazadnje su previdli, da nemoreju nikoga na tursku zemlju spraviti, ponoći su nazat se naklali na ladje i ođišli su.

Neprijateljske ladje, kak svaki dan tak i denes doše su do klanjca, počēle su bombardirati festunge i na večer su ođišli. Vu festungi nikakvi kvar nē su mogli napraviti. Turski štuki trofili su jedno englezko ladju, koja se je vužgala. Ognja su pogasili i ladju na popravke odpeljali.

Dr. Swarz Lajos ima vezda svoju fiškalsku kancelariju u hiži naproti svojoj dovezdašnjoj pisarni (Deák-utca 11.)

Taborska popevka.

*Hajda brati, hajd junaki,
Konjeniki i pešaki,
Brusimo si sable, puške.
Neprijatelj naj se vugne!
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Koj nam rod i dom zatira,
On pod sablom naj vumira,
Koj podkapa nam pravice,
Naj opadne od strelice.
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Kad se ljuta zvēr dovleče,
Magjar šakom nju zatuče,
Kad k njemu kača dohlazi,
Bosom nogom nju pogazi.
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Kada strašni veter puše
Da se stari hrasti ruše,
Magjarnu se srce širi,
Brati! budimo vsi složni!
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Kad na svētu zemlja trese,
Gda se žarke strele krese,
Kad zemlja vu strahu zeva:
Magjar bez straha popeva.
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

*Magjar nikoga nerani,
Nego samo svoje brani.
Zato straha nepoznade,
Makar prejde na komade.
Brati! vsaki izmed nas,
Naj vćini Magjarskoj glas!*

MEGHÍVÓ.

A Csáktornyai Gőzmalom és Villamtelep Részvénytársaság 1915. évi május hó 17-én délután 6 órakor saját helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. c. részvényesek ezennel meghívottnak.

101 1-1

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvvezető és 2 részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Egy felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
3. Az alapszabályok 3. §-ának kiegészítése.

Az igazgatóság.

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	40 —
Rozs	Hrz	31 —
Árpa	Ječmen	25 —
Zab	Zob	25 —
Kukorica uj	Kuruza suha	25 —
Fehér bab-uj	Grah beli	90 —
Sárga bab	Grah žuti	86 —
Vegyes bab	Grah zmešen	86 —
Kendermag	Konopljeno seme	40 —
Lenmag	Len	40 —
Tökmag	Koščice	46 —
Bükköny	Grahorka	24 —

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti **VAPNA.**

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalesu cenu. Koji treba čeli vagon dobi vapno čisto fal. Trži cépanoga suha bukova drva ilapora na vagu.

008 70—

Tábori

levelező-lapok és
boritékok

KAPHATÓK:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében Csáktornyan.

Most jelent meg!

A világháború okiratai:

Az Osztrák-Magyar Vörös könyv . . . ára 1 kor.
A német fehédkönyv „ 30 fillér
Az angol kékkönyv I. rész „ 40 „
Az angol kékkönyv II. „ „ 60 „
Az orosz narancssárgakönyv „ 40 „

Kinek jár segély?

A berukoltak és hozzátartozóik igényei ára 20 fillér

Háborús nagyhatalmak:

A cár birodalma ára 40 fillér
Törökország és Egyptom „ 40 „
Angolország „ 40 „

Háborús irodalom:

Sven Hedin, Egy harcban álló nemzet ára 1 korona
Connan Doyle, Veszedelem „ 40 fillér
Fényes László, A szerb harctérről „ 3 korona
Kálnoki Izidor, Háborus tréfák „ 40 fillér
Liliencron, Háborus novellák „ 3 korona
Gróf Andrassy Gyula, KINEK BÜNE
A HÁBORÚ „ 2 korona
Normann Angel, ROSSZ ÜZLET A
HÁBORÚ ára 1 korona 60 fillér

Kaphatók: Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében, Csáktornyan.